

Толас Душы

Яднанне ў любові

№ 8 (554)

Субота, 8 верасня 2018 г.

Штогоднівы хрысціянскі бюлетэнь

«БУКВАР» НАТХНЯЕ ХРЫСЦІЯНАЎ НА НАВУЧАННЕ І СПРАВЫ МІЛАСЭРНАСЦІ

Напярэдадні Дня ведаў, 28 жніўня, у Нацыянальнай бібліятэцы прадставілі выпуск факсімільнага ўзнаўлення першага беларускага «Буквара», 400-годдзе якога адзначылі сёлета.

Кніга невялікага фармату выйшла накладам 1000 асобнікаў у трох тамах, якія ўключаюць арыгінал, даследаванні і пераклад. Выданне паступіць ва ўсе рэгіянальныя і ўніверсітэцкія бібліятэкі краіны бясплатна. Калектыў аўтараў узначаліў кандыдат культуралогіі Алесь Суша. Над дызайнам працаваў Канстанцін Вашчанка. Даследчы том уключае кнігазнаўчыя артыкулы Алены Дзянісавай,

Юрыя Казакова, Вольгі Праскаловіч, Рэнэ Сатэрлі, Галіны Ціванавай. Арыгіналы ўзнаўленага «Буквара» знаходзяцца ў Лондане і Капенгагене. У нашай краіне іх не захавалася.

З'яўленне факсімільнага «Буквара» – гэта другі значны асветніцкі праект пасля факсімільнага ўзнаўлення Бібліі Францішка Скарыны, які мае духоўныя і патрыятычныя мэты – сведчыць пра глыбокія традыцыі хрысціянскай веры, на якіх стваралася і развівалася наша нацыянальная культура.

Працяг на стар. 2

«БУКВАР» НАТХНЯЕ ХРЫСЦІЯНАЎ НА НАВУЧАННЕ І СПРАВЫ МІЛАСЭРНАСЦІ

Працяг. Пачатак на стар. 1

«Мы завяршылі даследчы гуманітарны праект, які доўжыўся тры гады. Ён ажыццяўляўся сумесна з такімі партнёрамі, як Міністэрства культуры і Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь, Еўрапейскі банк рэканструкцыі і развіцця, Белінвестбанк, а таксама пры падтрымцы пасольства Беларусі ў Вялікабрытаніі.

Плэнная і цесная праца ішла разам з брытанскімі спецыялістамі і з Міжнароднай асацыяцыяй беларусістаў. У даследаванні бралі ўдзел гісторыкі, філолагі», – прадстаўляючы выданне, адзначыў намеснік дырэктара Нацыянальнай бібліятэкі Алесь Суша.

Можна сказаць, што Буквар – для кожнага кніга святая, бо з яе пачынаецца шлях у цудоўную краіну ведаў. Гэта кніга тым больш святая, бо яна дайшла да нас з XVII стагоддзя, калі яе выдалі браты кіновіі Віленскай – манастыра Святога Духа, які быў значным тагачасным цэнтрам асветы на нашых землях.

Задача Буквара была ў тым, каб дапамагчы дзецям не толькі вывучыць літары, але і засвоіць правілы паводзінаў у грамадстве, знаходзіць адрозненне паміж добром і злом, быць выхаванымі, адукаванымі і культурнымі людзьмі – доб-рымі хрысціянамі і сумленнымі грамадзянамі.

Буквар уключае Сімвал веры, малітвы, нагадвае пра сем справаў міласэрнасці: галоднага накарміць, сасмаглага напаіць, голага апрануць, падарожнага прыняць, хворага наведаць, вязня суцешыць, памерлага пахаваць...

У кнізе шмат тэкстаў, арыентаваных не толькі на дзяцей, але і на юнакоў, на маладых людзей. Такім чынам, першая кніга магла спадарожнічаць чалавеку доўгія гады, будучы для яго добрым дарадчыкам і настаўнікам мудрасці Божай і чалавечай.

У вывучэнні старажытнага тэкста дапамаглі даследчыкі з Міжнароднай асацыяцыі беларусістаў (МАБ). Прафесар Джым Дынглі паспрыяў таму, каб супрацоўнікі прыватнай бібліятэкі карпарацыі юрыстаў Мідл Тэмпл ў Лондане прадаставілі доступ да арыгінала. Дзякуючы падтрымцы МАБ была зроблена лічбавая копія выдання, на падставе якой убачыў свет узноўлены «Буквар», прэзентаваны ў Нацыянальнай бібліятэцы Беларусі.

Навуковы артыкул Алеся Сушы прысвечаны двум выдатных дзеячам беларускай культуры,

якія прычыніліся да выдання «Буквара» – Мялеція Смятрыцкага і Лявонція Карповіча.

Мялеці Смятрыцкі быў аўтарам граматыкі царкоўна-славянскай мовы, займаўся выкладчыцкай дзейнасцю ў брацкай школе пры манастыры і вучыў многіх прадстаўнікоў шляхецкіх родаў на Беларусі. Лявонці Карповіч лічыцца адным з заснавальнікаў Віленскага манастыра Святога Духа і яго першым архімандрытам. Вучоны манах таксама займаўся практыкай выкладання і кіраваў брацкай школай, якая выдала «Буквар». Ён працаваў з братамі Зізаніямі ў віленскай брацкай друкарні над выданнем «Азбукі» і «Граматыкі» – кніг, якія папярэднічалі з’яўленню «Буквара».

Выданне «Буквара» ў 1618 годзе аказала заўважны ўплыў на шырокія слаі ўсяго тагачаснага грамадства.

Яго пазнейшыя перавыданні ў Куцейне, Супраслі і Магілёве перанялі назву, змест, структуру віленскага «Буквара». У канцы XVII стагоддзя на Беларусі выйшла больш буквароў, чым на тэрыторыі Украіны і Расіі разам узятых. Крыніцай інфармацыі для вывучэння гісторыі «Буквара» паслужылі ўкраінскія, польскія і нямецкія даследаванні мінулага стагоддзя.

Мерапрыемства стала своеасаблівым благаслаўленнем для дзетак, якія ідуць у першы клас. Хлопчыкі і дзяўчынкі атрымалі «Буквары» з рук дырэктара Нацыянальнай бібліятэкі Рамана Матульскага і прадстаўнікоў банкаў, якія фундавалі выданне. На прэзентацыі прысутнічалі духоўныя асобы: прадстаўнік Грэка-Каталіцкай Царквы айцец Яўген Усошын і прадстаўнік Беларускай Праваслаўнай Царквы айцец Святаслаў Рагальскі.

Факсімільнае ўзнаўленне «Буквара» будзе прэзентавана і на Дні беларускага пісьменства, які пройдзе 2 верасня ў Янаве Палескім (Іванаве), што на Піншчыне, дзе аддаў жыццё за веру св. Андрэй Баболя.

Наступным важным мерапрыемствам Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі, звязаным з духоўнай спадчынай нашага народа, стане ўнікальная міжнародная выстава «Беларусь і Біблія», якая адкрыецца 20 верасня.

*Падрыхтавала Эла Дзвінская
Фота Таццяны Сянега
Паводле Catholic.by*

«БЕЛАРУСКІЯ ХАТЫ НАВУЧЫЛІ МЯНЕ ПАКОРЫ». У БУДСЛАВЕ РАЗВІТАЛІСЯ З АЙЦОМ ВІКТАРАМ БУРЛАКАМ

26 жніўня 2018 г. ў Будславе развіталіся са шматгадовым кустахам Нацыянальнага санктуарыя Маці Божай Будслаўскай айцом Віктарам Бурлакам OFM і прывіталі новага пробаішча парафіі кс. Дзмітрыя Дубовіка

З гэтай нагоды св. Імшу перад чудатворным абразом Маці Божай узначаліў Генеральны вікары Мінска-Магілёўскай архідыяцэзіі біскуп Юрый Касабуцкі.

У гаміліі іерарх засяродзіўся на неабходнасці моцнай веры для таго, каб заўсёды і ва ўсіх акалічнасцях ісці за Хрыстом.

«Толькі дзякуючы моцнай веры і даверу да Бога чалавек у стане пераадолець сумненні, адкінуць няпэўнасць і пайсці за Хрыстом, як апосталы, бо толькі Ён, наш Пан, мае словы вечнага жыцця.

Святар – гэта салдат Хрыста, які ідзе туды, куды яго скіроўваюць, нават калі зрабіць гэта бывае няпроста. За гады вернікі прывязваюцца да свайго пастыра, і ён таксама прывязваецца да іх, але голас Пана кліча яго да новых заданняў у Касцёле», – адзначыў біскуп Юрый.

Тое, наколькі вернікі сапраўды «прывязаліся» да свайго шматгадовага пастыра, кустаха будслаўскага санктуарыя а. Віктара Бурлакі, было выказана ў тых цёплых і шчырых словах, якія яны казалі яму ў гэты дзень.

«Сказаць, што мы Вас моцна палюбілі, – гэта ўсё адно, што нічога не сказаць», – з трымценнем у голасе ад імя ўсёй парафіяльнай моладзі

прызналася будслаўская парафіянка Крыстына Ефімовіч. А старшыня касцельнага камітэту спадар Іван Пятроўскі, развітваючыся з а. Віктарам, не мог стрымаць скупой мужчынскай слязы. Словы падзякі за шматгадовае супрацоўніцтва выказаў былому кустаху санктуарыя таксама мастак-рэстаўратар Віктар Лукашэвіч, які ў 1991–1992 гг. выканаў рэстаўрацыю самага вядомага чудатворнага абраза Маці Божай на Беларусі, а таксама прычыніўся да аднаўлення славурых «аптычных» алтароў будслаўскай святыні. Сваю падзяку на развітанне а. Віктару выказалі таксама самыя малодшыя парафіяне і прадстаўнікі нарачанскай моладзі.

Дзякуючы за цёплыя словы, а. Віктар распавёў прыпавесць пра два мяхі, сэнс якой у тым, што перад сабою заўсёды варта захоўваць добрыя ўспаміны, каб імкнуцца да лепшага і з аптымізмам глядзець у будучыню.

Менавіта з такім настроем святар, які належыць да францішканскай манаскай супольнасці айцоў бэрнардынаў, скіроўваецца на новае месца служэння, якое ён будзе несці ў сваёй роднай Украіне, у старажытным бэрнардынскім кляштары ў горадзе Збараж, што на Цярнопальшчыне.

Працяг на стар. 4

«БЕЛАРУСКІЯ ХАТЫ НАВУЧЫЛІ МЯНЕ ПАКОРЫ». У БУДСЛАВЕ РАЗВІТАЛІСЯ З АЙЦОМ ВІКТАРАМ БУРЛАКАМ

Заканчэнне. Пачатак на стар. 3

У Будславе а. Віктар пакідае частку свайго сэрца. Як адзначыў сам былы кустац, слова «сэрца» гучала ў гэты дзень не раз, аднак не ў яго непасрэдным, «кардыялагічным» значэнні, а як сімвал любові і душэўнай прывязанасці. Сэрца святара, якое ён шчыра дарыў мясцовым вернікам і ўсім тым, хто наведваў будслаўскую святыню, застаецца не толькі ў выглядзе прыемных цёплых успамінаў, шчырай удзячнасці і непрамінальнага сяброўства, а таксама ў выглядзе срэбранага вотума ў выглядзе сэрца, які змесцяць каля абраза Маці Божай.

«Беларускія вясковыя хаты навучылі мяне пакоры, – кажа айцец Віктар з усмешкай. – Ходзячы па калядзе, я кожны раз мусіў схіляцца, каб не стукнуцца аб вяршнік галавою».

Пакору свайго пробашча бачылі і адчувалі таксама парафіяне, якія адзначалі, што ў яго ніколі не было на галаве «віртуальнай кароны».

Айцец Віктар, з іх словаў, сапраўды «ведаў пах сваіх авечак», як кажа папа Францішак, гэта значыць ведаў іх патрэбы і па-айцоўску клапаціўся пра іх.

Таму перад касцёльнымі ўладамі стаяла няпростая задача: кім замяніць у Будславе шматгадовага пастыра? Як адзначыў біскуп Юрый Касабуцкі, галоўны крытэрыі, якім яны кіраваліся пры пошуку наступніка, была любоў да Маці Божай.

У выніку іх выбар спыніўся на кс. Дзмітры Дубовіку, які шмат разоў пешкі прайшоў шлях з Мінска да Маці Божай Будслаўскай, у тым ліку і ў якасці кіраўніка пешай пілігрымкі Мінск–Будслаў.

Той хто любіць Маці Божую, якая з бясконцай пакорай прыняла Богае Слова, каб у Яе

беззаганым дзявочым улонні Яно сталася Целам, таксама развівае ў сабе марыйную цноту пакоры, неабходную для адданага пастырскага служэння сваім братам і сёстрам.

У гэты дзень у Будславе падзякавалі за служэнне таксама былому вікарыю парафіі кс. Міхалу Бубену, які скіроўваецца на далейшае святарскае служэнне ў якасці вікарыя парафіі св. Мікалая, біскупа, у мястэчку Свір таго ж самага Мядзельскага дэканату.

На заканчэнне св. Імшы новапрызначаны пробашча будслаўскай парафіі кс. Дзмітрый Дубовік прынёс прысягу і ў прысутнасці Генеральнага вікарыя архідыяцэзіі, а таксама Мядзельскага дэкана кс. каноніка Багуслава Маджэўскага і шматлікіх прысутных вернікаў прачытаў вызнанне веры і падпісаў адпаведны акт.

Свайму наступніку а. Віктар пажадаў, каб у яго «балела рука» ад удзялення св. Камуніі, узгадаўшы пры гэтым, як балелі ў яго самога ўсе мышцы цела падчас падрыхтоўкі і правядзення будслаўскіх фэстаў. Усяго ў якасці кустаца яму давялося арганізоўваць іх 12 разоў. Наогул жа, 16 з 18 гадоў святарства а. Віктара Бурлакі прайшлі тут, каля стопаў Маці Божай Будслаўскай.

Такім чынам, у марыйны дзень 26 жніўня, калі адзначаецца ўспамін Маці Божай Чэнстахоўскай, у Будславе была перагорнута вельмі важная і прыгожая старонка ў гісторыі Нацыянальнага санктуарыя Маці Божай Будслаўскай і мясцовай парафіі і пачала пісацца новая, якая з Божай дапамогай таксама стане зямным адлюстраваннем незямной прыгажосці Нябеснай Пані.

*Мікола Гракаў
Фота Лізаветы Грышкевіч
Паводле Catholic.by*

«СЛЯПЫЯ БАЧАЦЬ, КУЛЬГАВЫЯ ХОДЗЯЦЬ». 400 ГАДОЎ ТАМУ Ё РОСІ БЫЎ ЗАФІКСАВАНЫ ПЕРШЫ ЦУД

4–5 жніўня 2018 г. у санктуарыі Гродзенскай дыяцэзіі Пана Езуса Журботнага ў Росі (Ваўкавыскі дэканат) прайшлі юбілейныя ўрачыстасці ў гонар 400-годдзя першага зафіксаванага тут цуду

Той першы цуд быў сапраўды евангельскім і глыбока сімвалічным: сляпяя ад нараджэння жанчына атрымала тут ад Езуса Журботнага адпушчэнне грахоў, пасля чаго стала бачыць. І ўжо чатыры стагоддзі ідуць і едуць сюды пілігрымы, каб праз пакаянне ачысціць свае душы і атрымаць ацаленне ад духоўных і фізічных немачаў.

Сёлетняя пілігрымка да Езуса Журботнага з Гродна праходзіла пад дэвізам «Жыць Евангеллем». У ёй брала ўдзел не толькі моладзь, але і група старэйшых дасведчаных пілігрымаў, якія сваім прыкладам заахвочваюць да гэтай пабожнай справы іншых.

Склад пілігрымкі быў інтэрнацыянальным: вернікі з розных дыяцэзій Беларусі, перадусім, канешне, з Гродзенскай, а таксама некалькі асобаў з Літвы і Польшчы.

Кіраўнік пілігрымкі кс. Юрый Марціновіч адзначае, што з кожным годам тых, хто адважваецца на гэтую ахвяру, становіцца ўсё больш.

«Нашая пілігрымка адметная тым, што ў першы дзень мы пераадольваем шмат кіламетраў. Але, як ні дзіўна, людзей гэта не палохае! З вялікай адвагай яны ідуць разам з намі.

Я перакананы, што гэта Езус Журботны дае ім сілаў, каб ісці наперад», – кажа святар.

Акрамя гродзенскай пілігрымкі, сёлета ў Рось прыйшлі пешыя пілігрымы з Ваўкавыска і Мастоў, а таксама прыбылі пілігрымы на роварах з Індуры. Пад вечар 4 жніўня санктуарый Пана Езуса Журботнага напоўнілі шматлікія вернікі.

Цэлебрацыю св. Імшы ўвечары ўзначаліў дапаможны біскуп Гродзенскай дыяцэзіі Юзаф Станеўскі. Іерарх маліўся за ўсіх пілігрымаў, якія наведалі гэты санктуарый у год юбілею першага цуду. У сваёй гаміліі біскуп Юзаф адзначыў, што пілігрымы пераадольваюць цяжар дарогі, каб паглядзець у вочы Бога.

Працяг на стар. 6

«СЛЯПЫЯ БАЧАЦЬ, КУЛЬГАВЫЯ ХОДЗЯЦЬ». 400 ГАДОЎ ТАМУ ЁЎ РОСІ БЫЎ ЗАФІКСАВАНЫ ПЕРШЫ ЦУД

Заканчэнне. Пачатак на стар. 5

«Тут мы знаходзімся каля крыніцы, адкуль зыходзяць ласкі. Тут мы асаблівым чынам спазнаем прысутнасць Бога, які адорвае нас сваёю любоўю і дае нам супакой сэрца», – сказаў іерарх.

«Вы прынеслі да Езуса Журботнага праўду пра саміх сябе, пра асяроддзі, у якіх знаходзіцеся штодня. Прадстаўце ўсё гэта Пану. Адайце Яму ўсё з верай. Даверцеся да канца», – заахвоціў біскуп прысутных вернікаў, а моладзь заклікаў такімі словамі:

«Заўсёды ідзіце за Хрыстом і будзьце людзьмі праўды!»

Усю ноч працягвалася малітоўнае чванне перад цудатворнай фігурай Журботнага Збаўцы. Яно завяршылася працэсіяй вакол святыні і актам даручэння перад фігурай Маці Божай Каралевы Супакою, якая знаходзіцца побач з касцёлам.

На наступны дзень цэлебрацыю ўрачыстай св. Імшы ў санктуарыі ўзначаліў біскуп Гродзенскі Аляксандр Кашкевіч.

У гаміліі пастыр дыяцэзіі падкрэсліў, што для таго, каб стаць сведкам незвычайных цудаў у сваім жыцці, чалавеку патрэбная глыбокая вера, бо толькі яна з’яўляецца гарантыяй аздараўлення.

«Нам патрэбная вера: такая вера, якая ніколі не дазволіць адхіліцца ад Бога», – сцвердзіў іерарх.

Падчас Эўхарыстыі дзве сям’і прынеслі да алтара воты як падзяку за дар бацькоўства. Доўгі час яны не маглі мець дзяцей, урачы і найлепшыя спецыялісты былі не ў стане ім дапамагчы. Гэтыя людзі засведчылі, што менавіта Езус Журботны, выслухаўшы іх малітвы ў святым месцы, даў ім спазнаць радасць бацькоўства.

На заканчэнне ўрачыстасці кушташ санктуарыя кс. канонік Чэслаў Паўлюкевіч адзначыў, што для многіх Рось стала прыстанкам у штодзённым вандраванні праз жыццё. Многія набліжаюцца тут да Бога, многія пакідаюць гэтае месца адноўленымі людзьмі, здольнымі любіць, прабачаць, дзяліцца і дзякаваць.

Тут сапраўды «сляпыя бачаць, а кульгавыя ходзяць» (пар. Мц 11, 5).

Першы цуд, які здарыўся ў Росі 400 гадоў таму, быў занатаваны ў «Кнізе ласкаў і цудаў Пана і Збаўцы нашага ў рыма-каталіцкім касцёле ў мястэчку Рось Ваўкавыскага павета з 1745 г.», якая знаходзіцца ў парафіі да сённяшняга дня.

У 1618 г. адна пажылая жанчына, сляпая ад нараджэння, прыйшла ў касцёл і хацела прыступіць да споведзі. Яна праціскалася праз натоўп вернікаў, сабраных на Імшы, просячы даць ёй прайсці да святара. Хтосьці пажартаваў, падвёўшы сляпую да фігуры Езуса Журботнага, якая тады стаяла ў бабінцы касцёла. Жанчына стала перад ёй на калені і пачала спавядацца.

Калі яна скончыла вызнанне гахоў, Езус узнёс руку ў жэсце адпушчэння, і жанчына разам з прабачэннем атрымала таксама зрок.

Пасля гэтага цуду культ Езуса Журботнага ў Росі пачаў развівацца. Шматлікія воты і сведчанні, дадзеныя пад прысягай і запісаныя ў кнігах, сведчаць пра мноства аздараўленняў, навяртаньняў і іншых ласкаў, атрыманых тымі, якія ўносіў малітвы да Хрыста перад Яго цудатворнай фігурай.

*Фота Максіма Хаванскага
Паводле grodnensis.by*

ПАДРЫХТОЎКА ДА СПОВЕДЗІ

Той, хто прабывае ў прысутнасці Бога і паставіў Яго ў цэнтр свайго жыцця, без асаблівых складанасцяў, страху і няёмкасці пастаянна імкнецца да найбольшай лучнасці з Богам – Любоўю. Паколькі працэс навяртання і споведзь вельмі важныя ў духоўным жыцці хрысціянiна, то важная і добрая падрыхтоўка да iх, якая ў сваю чаргу ёсць зарукаю плённасці гэтага сакрамэнту. Здараецца, што вернік, які ходзіць да споведзі, не адчувае ў належнай ступені спакою душы, палёгка ці радасці сустрэчы з міласэрным Богам і з цягам часу сутыкаецца са спакусаю спыніць або абмежаваць сакрамэнт пакаяння. Прычынаю такога стану можа быць, між іншым, неадпаведная падрыхтоўка да споведзі.

Дух Святы – дух праўды

Існуюць розныя вымярэнні чалавечага жыцця: фізічнае, псіхічнае, духоўнае. Жыццё ва ўсім сваім багацці з'яўляецца дарам Божым, але менавіта духоўная яго сфера справядліва лічыцца непасрэднаю прастораю дзеяння Бога ў супрацоўніцтве з вольнаю воляю чалавека. Споведзь, якая ахоплівае ўсе вымярэнні чалавечага жыцця, мае перадусім духоўны характар, а таму дзеля

добрага і плённага перажывання сакрамэнту пакаяння неабходна звяртацца па дапамогу да Духа Святога, які, нібы крыніца духоўнасці, гатовы дапамагчы слабому чалавеку ў адпаведнай падрыхтоўцы і здзяйсненні споведзі. Тут мы адкрываем для сябе вельмі важную праўду пра сакрамэнт пакаяння: пэнiтэнт, які рыхтуецца да споведзі, не можа абмежавацца толькі ўласным пазнаннем сябе і сваіх учынкаў – ён павiнен адкрыцца на супрацоўніцтва і кіраўніцтва Духа Святога, якога Хрыстус назваў Духам Праўды (Ян 16, 13). Ён прыходзіць, каб паказаць нам праўду і праз нашыя грахі, і праз нашыя цноты і святасць, а таксама стаць нашым абаронцам перад Богам.

Споведзь – гэта не псіхааналіз

Яшчэ раз звяртаем увагу на часам неадэкватнае атаясамліванне споведзі з псіхалагічным дзеяннем. Часам можна пачуць, што споведзь – гэта псіхааналіз, за які не трэба плаціць. Такое разуменне памылковае, хоць і заўважнае падабенства гэтых дзвюх рэчаіснасцяў.

Працяг на стар. 8

ІПАДРЫХТОЎКА ДА СПОВЕДЗІ

Заканчэнне. Пачатак на стар. 7

Калі хтосьці рыхтуецца да споведзі як да сустрэчы з псіхолагам, яго можа напаткаць расчараванне, бо на справе дзейснасць споведзі заключаецца не ў мудрых парадах ці глыбокіх эмоцыях, але ў моцы самога Хрыста, які памёр і ўваскрос, узяўшы на сябе нашы грахі.

Сустрэча з Пасхальнаю таямніцаю

Падрыхтоўку да споведзі добра распачаць менавіта з разважання пра Пасхальную таямніцу, якая з'яўляецца крыніцаю ўлады, дадзенай Хрыстом кожнаму святару. Варта ўзгадаць падзеі са Святога Пісання, якія глыбока перадаюць пасхальную рэчаіснасць: выйсце з егіпецкай няволі, пераход праз Чырвонае мора, Апошняя Вячэра, мука, смерць і ўваскрасенне Хрыста. Асабліва для гэтага падыходзіць літургія Пасхальнай вігіліі. Дзеля добрага перажывання сакрамэнту пакаяння важна на самым пачатку, яшчэ перад малітваю аб добрай споведзі і рахункам сумлення, усвядоміць, што адбудзецца ў гэтым сакрамэнце: я сустрэнуся з Езусам, які любіць мяне бясконцаю любоўю і хоча ўбачыць мяне такім, які я ёсць, і даць мне сваю любоў і аздараўленне. Менавіта такое ўсведамленне дапамагае ў наступных момантах працэсу навяртання.

Час для споведзі

Мае значэнне таксама і час, які мы выбіраем для споведзі, і агульны стан арганізма. Паколькі мы лічым споведзь важным вымярэннем нашага жыцця, неабходна выдзеліць для яе дастаткова часу, каб паспець добра падрыхтавацца і праз разважанне, малітву, рахунак сумлення са спакоем перажыць сустрэчу з міласэрным Хрыстом. Агульнавядома, што стан арганізма мае ўплыў на паводзіны чалавека: калі хтосьці нявыспаны сядзе за руль аўтамабіля, то гэта небяспечна, бо ён можа неадэкватна ацэньваць сітуацыю і рэагаваць на яе. Гэтаксама і са споведзю: для таго, каб яна была добраю і прынесла поўны плён, нельга прыступаць да яе наспех і ў абы-якім стане. Значная частка вернікаў спавядаецца пераважна пры нейкай нагодзе, звязанай з падзеямі асабістага ці сямейнага жыцця або духоўнымі практыкамі сваёй парафіі, напрыклад, рэкалекцыямі ці парафіяльнымі ўрачыстасцямі.

З аднаго боку, гэта добрая нагода для ачышчэння душы і прыняцця ласкі прабачэння, аднак такая споведзь звязаная са спешкаю, што ў сваю чаргу можа зацьміць багацце сакрамэн-

ту пакаяння, хоць і ў гэтым выпадку споведзь таксама важная і прыносіць сакрамэнтальныя плады. Дзеля паўнейшага перажывання сустрэчы з Богам у судзе міласэрнасці (так называе споведзь сам Езус, звяртаючыся да св. Фаўстыны; Дз. 1448) варта выбраць час, калі няма чаргі да канфесіянала або прынамсі яна невялікая. Магчыма, камусьці можа падацца гэта дзіўным, аднак я ўпэўнены, што той, хто паспрабуе такім чынам падысці да споведзі, у хуткім часе глыбей спазнае яе каштоўнасць і плённасць.

Малітва перад споведзю

Мы ўжо казалі пра тое, што споведзь – гэта не толькі актыўнасць чалавека, але і вялікае дзеянне Духа Святога. Таму варта ў дзень споведзі, а можа і напярэдадні яе, трымаць у малітве, перш за ўсё – да Духа Праўды, каб менавіта Ён прысутнічаў у нашай падрыхтоўцы і ў часе споведзі. Хто практыкуе самастойную спантанную малітву, няхай робіць гэта так, як умее, а той, каму патрэбна дапамога, можа скарыстацца малітвамі, змешчанымі ў розных малітоўніках. Важным элементам такой падрыхтоўкі з'яўляецца праслаўленне Бога за дар Яго міласэрнасці і любові. Плённым будзе таксама малітва пэнітэнта за святара, якога Бог выбраў і ўчыніў распарадчыкам сакрамэнтаў: такім чынам мы дапамагаем спаведнікам у нялёгкім служэнні ў канфесіянале. Спадзяёмся, што і святары часта моляцца за сваіх пэнітэнтаў, дапамагаючы ім спазнаваць веліч і прыгажосць абмыцця ў Крыві Хрыстовай.

Усё сказанае вышэй можна лічыць у пэўным сэнсе ідэалам, да якога ўсім трэба імкнуцца. І хоць далёка не кожны вернік мае такія магчымасці, як, напрыклад, кансэкраваныя асобы ў манаскіх установах, але відавочна, што чалавеку, які стараецца часта карміцца Божым словам і вядзе рэгулярнае малітоўнае жыццё, значна лягчэй падрыхтавацца да споведзі і прыступаць да яе. Згадаем пра важны прынцып святла: чым бліжэй да яго, тым лепш мы бачым сябе і тое, што вакол нас. Такім духоўным святлом для нас ёсць сам Езус Хрыстус. У наступным выпуску часопіса гаворка пойдзе пра рахунак сумлення як першую ўмову добрай споведзі. Запэўніваючы ў заступніцтве перад Богам за чытачоў часопіса «Ave Maria», сам таксама прашу аб малітве ў маёй інтэнцыі.

*а. Аркадзь Куляха
Паводле Ave Maria*

ПАПА ФРАНЦІШАК: ПОСПЕХ, УЛАДА І ГРОШЫ – ІДАЛЫ, ЯКІЯ КРАДУЦЬ СВАБОДУ

*Падчас агульнай аўдыенцыі, якая 8 жніўня прайшла ў Ватыкане, Святы Айцец у сваёй кэтэхезе працягнуў разважанне на першай Божай запаведдзю:
«Не май іншых багоў, апроч Мяне»*

Пантыфік засяродзіўся на праблеме ідалапаклонства, узяўшы за прыклад старазапаветную гісторыю пра залатога цяльца (гл. Зых 32, 1–8).

Напачтаку Папа заўважыў, што юдэі збудавалі ідала ў дакладна акрэсленым месцы – у пустыні:

«Што такое пустыня? Гэта месца, дзе пануюць нястача і небяспека. У пустыні няма нічога: няма вады, няма ежы, няма прыстанішча.

Пустыня – гэта вобраз чалавечага жыцця, стан якога няпэўны, якое не мае непарушных гарантый.

Гэтая небяспека нараджае ў чалавеку трывогу за свае першасныя патрэбы, якія Езус узгадвае ў Евангеллі: „Што будзем есці?“, „Што будзем піць?“, „У што апрацемся?“.

Пантыфік зазначыў, што, апынуўшыся ў такой сітуацыі, юдэі шукалі хоць нейкі пункт апоры. Майсей, які быў іх лідарам і кіраўніком, узышоў на гару Сінай і не вяртаўся адтуль цэлых сорок дзён. Тады яны папрасілі Аарона даць ім «бачнага бога», і той зрабіў ім залатога цяльца.

Папа Францішак удакладніў, што на старажытным Усходзе цялец меў падвойнае значэнне: з аднаго боку, ён сімвалізаваў плённасць і дастатак, а з іншага – энергію і сілу. Золата, у сваю чаргу, з’яўляецца сімвалам багацця, поспеху, улады і грошай.

«Гэта – вялікія ідалы: поспех, улада і грошы. Гэта – вечныя спакусы.

Вось хто такі залаты цялец: сімвал усіх жаданняў, што ствараюць ілюзію свабоды, але

насамрэч знявольваюць, бо ідалы заўсёды пазбаўляюць свабоды», – падкрэсліў пастыр паўсюднага Касцёла.

«Калі Бог не на першым месцы, мы з лёгкасцю ўпадаем у ідалапаклонства і задавольваемся мізэрнымі гарантыямі. Гэта – спакуса, якую мы пастаянна сустракаем на старонках Бібліі. Добра падумайце пра гэта: вывесці народ з Егіпта не каштавала Богу вялікіх намаганняў. Ён зрабіў гэта праз знакі магутнасці і любові. Але вялікай працы Богу каштавала тое, каб выдаліць Егіпет з сэрца народа, гэта значыць выкінуць ідалапаклонства з сэрца народа. І Бог працягвае працаваць над тым, каб выдаліць яго з нашых сэрцаў», – адзначыў Святы Айцец.

Па яго словах, прымаючы як Бога Езуса Хрыста, які, будучы багатым, стаў бедным дзеля нас, мы адкрываем, што прызнанне ўласнай слабасці – гэта не няшчасце, а ўмова адкрытасці для Таго, хто па-сапраўднаму моцны.

«Такім чынам, праз браму слабасці ўваходзіць Божае збаўленне. У сілу сваёй несамадастатковасці чалавек адкрываецца для айцоўства Бога», – сцвердзіў Папа.

«Свабода чалавека нараджаецца тады, калі ён дазваляе сапраўднаму Богу быць сваім адзіным Панам. Гэта дае магчымасць прыняць уласную кволасць і выкінуць ідалаў з сэрца», – дадаў Святы Айцец.

Ён таксама заўважыў, што мы, хрысціяне, скіроўваем позірк на Украіну і Хрыста – слабога, пагарджанага і пазбаўленага ўсяго.

«Але ў Ім адкрываецца аблічча сапраўднага Бога, хвала любові, а не бліскучага падману. Ісяя кажа: „Ягонымі ранами мы здаравіліся“», – нагадаў Пантыфік.

«Нашае здараўленне паходзіць ад Таго, хто стаў бедным, прыняў паразу, да канца прыняў нашу нястачу, каб напоўніць яе любоўю і сілай. Ён прыходзіць, каб адкрыць нам айцоўства Бога.

У Хрысце нашая слабасць больш не з’яўляецца праклёнам, а становіцца месцам сустрэчы з Айцом і крыніцай новай сілы з неба», – падкрэсліў Святы Айцец.

Завяршаючы агульную аўдыенцыю, папа Францішак прывітаў прысутных у ватыканскай Зале Паўла VI пілігрымаў з розных частак свету і ўдзяліў усім сабраным сваё благаслаўленне.

Паводле Vatican News

«ВАРТА ЎЗЯЦЬ НА СЯБЕ ІМЯ БОГА»

Працягваючы цыкл катэхезаў, прысвечаных Дэкалогу, папа Францішак падчас агульнай катэхезы 22 жніўня засяродзіўся на Другой заповедзі як закліку да адносінаў з Богам без крывадушнасці і фармалізму

Гаворачы пра заповедзь «Не ўжывай імя Пана Бога твайго дарэмна» (пар. Зых 20, 7), Пантыфік заўважыў, што выраз «не ўжывай» у перакладзе з габрэйскай і грэцкай мовы азначае «не бяры на сябе». Слова «дарэмна» азначае «марна», «попусту». Маюцца на ўвазе адносіны з Богам без крывадушнасці, фармалізму і падману.

Святы Айцец зазначыў, што ў Бібліі імя – гэта ўнутраная праўда рэчаў і людзей. Вельмі часта імя азначае місію. Папа нагадаў, што Абрам і Сымон Пётр атрымалі новыя імёны на знак змены кірунку іх жыцця. У той жа час, сапраўднае пазнанне імені Бога вядзе да перамены ўласнага жыцця, як гэта адбылося з Майсеем.

Святы Айцец распавёў, што, згодна з юдэйскімі звычаямі, імя Бога ўрачыста абвяшчалася ў Дзень Вялікага Прабачэння, а народ атрымліваў прабачэнне, бо менавіта праз імя ўваходзіў у кантакт з самім жыццём Бога, які з’яўляецца міласэрнасцю. Такім чынам, «ўзяцц на сябе імя Бога» значыць прыняцц на сябе Яго рэчаіснасць, увайсці ў шчыльныя адносіны з Ім.

«Для нас, хрысціянаў, гэтая заповедзь з’яўляецца заклікам да таго, каб памятаць, што мы былі ахрышчаныя. Як? – „У імя Айца і Сына, і Духа Святога“, як сцвярджаем кожны раз, калі робім на сабе знак крыжа, каб жыць нашымі штодзённымі справамі ў адчувальнай і рэальнай еднасці з Богам, гэта значыць у Ягонай любові», – сказаў Папа.

«Можна спытацца: а ці магчыма ўзяцц на сябе імя Бога крывадушна, як нешта фармальнае, попусту? На жаль, адказ станоўчы: так, гэта магчыма. Жыць фальшывымі адносінамі з Богам магчыма. Езус казаў пра гэта настаўнікам Закону. Яны рабілі многія рэчы, але не рабілі таго, чаго жадаў Бог. Казалі пра Бога,

але не спаўнялі Божай волі. Парада, якую дае Езус, наступная: „Рабіце тое, што яны кажуць, але не тое, што яны робяць“. Жыць фальшывымі адносінамі з Богам, як гэтыя людзі, магчыма», – сцвердзіў Папа.

Паводле яго, другая заповедзь з’яўляецца менавіта заклікам да адносінаў з Богам без крывадушнасці; да адносінаў, у якіх мы давяраем Пану ва ўсім. Пакуль не рызыкнем усім разам з Богам, асабіста спазнаўшы, што ў Ім ёсць жыццё, застанемся толькі на ўзроўні тэорыі, лічыць Пантыфік.

«Гэта хрысціянства, якое кранае сэрцы: сустрэча з Богам у праўдзе. Чаму святыя маюць здольнасць кранаць сэрцы? Бо яны не толькі кажуць, але і расчульваюць! Калі святы чалавек да нас прамаўляе, нашае сэрца ўзрушваецца. У святых мы бачым тое, чаго глыбока прагне нашае сэрца: сапраўднасць, праўдзівыя адносіны, радыкалізм», – сказаў Францішак.

Святы Айцец зазначыў, што тое ж відаць і ў «святых, што жывуць па суседстве», маючы на ўвазе, між іншым, шматлікіх бацькоў, якія даюць сваім дзецям прыклад паслядоўнага, простага, сумленнага і шчодрага жыцця.

«Калі будзе расці колькасць хрысціянаў, якія бяруць на сябе імя Бога без фальшы, практыкуючы такім чынам першую просьбу малітвы „Ойча наш“ – „свяціся імя Тваё“ – прапаведанне Касцёла будзе лепш пачутае і больш пераканаўчае. Калі нашае канкрэтнае жыццё будзе дэманстраваць імя Бога, то мы ўбачым, наколькі цудоўным з’яўляецца хрост і вялікі дар Эўхарыстыі! Якой цудоўнай з’яўляецца еднасць паміж нашым целам і Целам Хрыста», – падкрэсліў Папа.

Ён заўважыў, што пасля Хрыстовага крыжа ўжо ніхто не можа пагарджаць сабой і кепска думаць пра ўласнае жыццё, «таму што імя кожнага з нас – на плячах Хрыста».

«Варта ўзяцц на сябе імя Бога, таму што Ён аж да канца ўзяў на сябе цяжар нашага імені, а таксама зла, якое ёсць у нас, каб змясціць у нашае сэрца сваю любоў. Таму Бог кажа ў гэтай заповедзі: „Вазьмі на сябе мяне, бо Я ўзяў на сябе цябе“, – падкрэсліў Святы Айцец.

«Кожны, незалежна ад сітуацыі, у ён якой знаходзіцца, можа ўсклікаць да святога імені Пана, які з’яўляецца вернай і міласэрнай Любоўю. Бог ніколі не скажа „не“ сэрцу, якое са шчырасцю да Яго ўсклікае», – запэўніў папа Францішак на заканчэнне сваёй катэхезы.

Паводле Vatican News

**З радасцю паведамляем, што за апошні час
Сакрамант Хросту атрымалі:**

Лізавета Буйніцкая,
дачка Андрэя і Анны
Міхаіл Тарасевіч,
сын Мечыслава і Елізаветы
Андрэй Цёрачкін, сын Вадзіма і Яўгеніі
Мацвей-Францыск Васілеўскі,
сын Яўгенія і Вольгі
Дар'я Ляшэвіч, дачка Вадзіма і Марыі
Мацвей Сцефановіч,
сын Яўгенія і Аляксандры
Цімафей Сцефановіч,
сын Яўгенія і Аляксандры
Эмілія Калюжная,
дачка Пятра і Аляксандры
Максім Еўстратчык,
сын Аляксея і Алены
Дар'я Дзянісенка,
дачка Аляксандра і Таццяны
Марыя Паддубіцкая,
дачка Алега і Кацярыны
Сафія Асташонак, дачка Андрэя і Надзеі
Вірыня Шчэрбакова,
дачка Аляксея і Марыі
Нікель-Алена Трыгубовіч,
дачка Аляксандра і Вольгі
Марк Маліноўскі, сын Ігара і Вольгі
Варвара Валюк, дачка Аляксея і Кацярыны
Эмілія Мацэвіч, дачка Андрэя і Таццяны
Яна-Марыя Яшчук,
дачка Алега і Сняжаны
Адэліна Стальмаховіч,
дачка Уладзіміра і Таццяны

Крысціян Багдановіч,
сын Багдана і Наталлі
Анастасія Кандратовіч,
дачка Сяргея і Вольгі
Паліна Чэмко, дачка Сяргея і Вольгі
Арыём Гуд, сын Яўгенія і Юліі
Ягор Дрогуль, сын Сяргея і Вікторыі
Дар'я Мініч, дачка Сяргея і Анастасіі
Елісей Шкурскі, сын Віктара і Наталлі
Цімафей Жукоўскі, сын Яўгена і Інгі
Караліна Суднікава,
дачка Сяргея і Сюзанны
Арыём Клепусевіч, сын Сяргея і Таццяны
Амелія Лойка, дачка Вячаслава і Дар'і
Ева-Ядвіга Кальчук,
дачка Рамана і Вікторыі
Марк Удалееў, сын Алега і Аляксандры
Ілья Гурноўскі, сын Леаніда і Наталлі
Рагнар-Крысціян Чарэпка,
сын Аляксея і Анастасіі
Аляксандр Мархель, сын Віктара і Надзеі
Алівія Чэчнева,
дачка Аляксея і Аляксандры
Мікіта Якубоўскі, сын Віталія і Веранікі
Арына Фінская, дачка Аляксея і Дар'і
Марыя Радзіонава,
дачка Уладзіміра і Ганны
Сафія Вандзяева, дачка Максіма і Юліі
Багдан-Антоній Мікулевіч,
сын Дзмітрыя і Валянціны
Арыяна-Марыя Марчанка,
дачка Канстанціна і Вольгі

ВІНШУЕМ МАЛАДЫХ

**Давяраем добраму Богу сужэнскае жыццё маладых людзей,
якія вырашылі быць заўсёды разам,
і просім для іх асаблівага Божага блаславення**

Nicolas Schutz і Анастасія Баравая
Аляксандр Пянькевіч і Марына Забарэўская
Дзмітрый Шаўко і Аляксандра Васілеўская
Іван Янцэвіч і Ірына Туравец
Вітольд Бартось і Лізавета Сіднёва
Алег Падвінскі і Наталля Падвінская (Паўлава)
Андрэй Пятровіч і Аліна Мамкова
Дзяніс Зяленскі і Ганна Валюк
Ігар Пагадо і Алена Будзейка
Іван Андрушкевіч і Наталля Віннікава
Павел Берташ і Ірына Лобач
Дзяніс Мішкевіч і Вераніка Мішкевіч (Ганчарэнка)

10 верасня Панядзелак	11 верасня Аўторак	12 верасня Серада	13 верасня Чацвер	14 верасня Пятніца	15 верасня Субота	16 верасня Нядзеля
7.00 – *	7.00 – *	7.00 – *	7.00 – †	7.00 – †	8.00 – †	8.00 – *
9.00 – †PL	9.00 – †PL	9.00 – †PL	9.00 – †PL	9.00 – *PL	9.00 – *PL	9.00 – *
12.00 – †	12.00 – †	12.00 – †	12.00 – †	11.00 – †	12.00 – †	11.00 – S
15.00 – Вяч	15.00 – Вяч	15.00 – Вяч	15.00 – Вяч	13.00 – *	15.00 – Вяч	13.00 – *PL
17.00 – †	17.00 – †	17.00 – †	17.00 – *	15.00 – Вяч	17.00 – †	15.00 – ††
19.00 – *	19.00 – *	19.00 – *	19.00 – †	17.00 – †скл.	19.00 – †	15.00 – Вяч PL
				19.00 – *		17.00 – *
						19.00 – *
						21.00 – *

* – Святая Імша ў інтэнцыі аб здароўі, Божым
блаславенстве, апецы Маці Божай

† – Святая Імша ў інтэнцыі памерлых

скл – Святая Імша складковая; мл – Святая Імша для моладзі; S – Summa – Святая Імша ў інтэнцыі парафіі

S – Summa – Святая Імша ў інтэнцыі парафіі

PL – Святая Імша на польскай мове

Вяч – Вячыстая Святая Імша за чыстцовыя душы

слых – Святая Імша для глуханнямых

Вячыстая Адарацыя Найсвяцейшага Сакраманту – у капліцы Маці Божай Будслаўскай

15.00 – Вячыстая Святая Імша ля алтара Божай Міласэрнасці ў інтэнцыі памерлых

АНОНСЫ

«ХРЫСЦІЯНСКІ ІНТЭЛЕКТУАЛЬНЫ БАТЛ» ПРОЙДЗЕ Ў МІНСКІМ АРХІКАТЭДРАЛЬНЫМ КАСЦЁЛЕ

29 верасня ў мінскай архікатэдры Імя Найсвяцейшай Панны Марыі (падземны паверх) адбудзецца «Хрысціянскі інтэлектуальны батл». Пачатак у 16.00.

«Хрысціянскі інтэлектуальны батл» – інтэлектуальная гульня. Яна складаецца з 7-і тураў, у кожным з якіх па 6 пытанняў. За кожны правільны адказ каманда атрымлівае 1 бал, за няправільны – 0 балаў. Бліц: правільны адказ – 2 балы, няправільны – мінус 1 бал.

Пытанні будуць датычацца Бібліі, Касцёла ў свеце і Беларусі, хрысціянскай музыкі.

Пераможцаў чакаюць прыемныя падарункі, а ўсіх удзельнікаў – кава, гарбата і музычны сюрпрыз.

Умовы ўдзелу:

каманда складаецца з двух або больш удзельнікаў

кошт удзелу ад адной асобы – 5 р.

Запрашаюцца ўсе жадаючыя.

Рэгістрацыя каманд:
тэл. +375 44 751 61 60

Паводле Catholic.by